

وزارت آموزش و پرورش
معاونت آموزش

امتحانات متمرکز عمومی نیمسال اول ۱۴۰۱-۱۴۰۰

ساعت برگزاری: ۱۰:۳۰ صبح	نمره: ۱۸	مجموع نمرات: ۹۰ دقیقه
-------------------------	----------	-----------------------

مهر مدرسه

شماره یا نام مصحح اول	نمره بر عدد	نمره بر حروف
شماره یا نام مصحح دوم	نمره بر عدد	نمره بر حروف

کد طلایی: .....

کد امتحان:	۲۴۰۰/۱/۲۰
تاریخ آزمون:	۱۴۰۰/۱۰/۱۸
عنوان:	فلسفه ۱
کتاب:	کلیات علوم اسلامی، حکمت جاودانه
محدوده:	کلیات: ج ۱، بخش ۲ تا پایان کتاب (ص ۱۹۷-۱۲۳) حکمت: بخش ۱ فصل ۲ (ص ۳۸-۲۱)، بخش ۲ تا پایان کتاب (ص ۱۲۸-۸۷)
حذفیات:	ندارد

کلمه از نوشتن نام و نام خانوادگی در برگه امتحان و پاسخنامه، خودداری نمایید.

۱- معنای اولیه کلمه «سوفیست» چیست؟ کلیات علوم اسلامی ص ۱۲۷

الف. دوستدار دانش ☐

ب. مغالطه کار ☐

ج. دانشمند ☒

د. دانشجو ☐

۲- سر دسته فلاسفه مشاء اسلامی چه کسی است؟ کلیات علوم اسلامی ص ۱۴۲

الف. بوعلی سینا ☒

ب. سهروردی ☐

ج. ملاصدرا ☐

د. فارابی ☐

۳- عالمی که دارای صور و ابعاد و بدون حرکت و تغییر است، چه نام دارد؟ کلیات علوم اسلامی ص ۱۶۶

الف. ناسوت ☐

ب. ملکوت ☒

ج. جبروت ☐

د. لاهوت ☐

۴- کدام بخش از فلسفه اسلامی اشکالات سوفسطائیان منکر وجود خارجی را پاسخ می دهد؟ کلیات علوم اسلامی ص ۱۷۵

الف. حرکت جوهری ☐

ب. اصالت وجود ☐

ج. وجود ذهنی ☒

د. قوه و فعل ☐

۵- مراد از حجت باطنی مطرح در روایت شریف: «یا هشام! ان الله حجتین: حجة ظاهرة و حجة باطنة» چیست؟ حکمت جاودانه ص ۳۶

الف. پیامبر (ص) ☐

ب. علم الهی ☐

ج. ائمه (ع) ☐

د. عقل ☒

۶- کدام گزینه بیانگر نیازمندی علوم به فلسفه است؟ حکمت جاودانه ص ۱۲۴

الف. ارائه مسائل جدید برای علوم ☐

ب. اثبات وجود موضوع علوم ☒

ج. حل تعارضات داخلی علوم ☐

د. کشف گزاره های علمی ☐

۷- عده ای از اروپائیان «مابعدالطبیعه» را «ماوراءالطبیعه» پنداشتند، منشأ اشتباه چه بوده است؟ توضیح دهید. کلیات علوم اسلامی ص ۱۳۶-۱۳۵

۲

جواب: ارسطو در کتاب خود مسائل فلسفی را بعد از فصل طبیعیات نوشته است و از آنجا که نامی برای کتابش معین نکرده بود، نام این بخش را «مابعدالطبیعه» گذاشتند و این عده تصور کردند که این علم از امور طبیعی بحث نمی کند و موضوع آن اموری است که خارج از طبیعت هستند و تنها از خدا و امور مجرد بحث می کند. (به عبارت دیگر ابتدا یک اشتباه لفظی رخ داد و آن اینکه علت نام گذاری این بخش از کتاب ارسطو به «مابعدالطبیعه» را اشتباه فهمیدند، بعدها این اشتباه لفظی منجر به اشتباه معنوی شد و اروپائیان کلمه «مابعدالطبیعه» را مساوی «ماوراءالطبیعه» پنداشتند و گمان کردند موضوع این علم اموری خارج از طبیعت است).

۸- یک وجه اشتراک و دو وجه اختلاف روش «سلوکی عرفانی» با روش «فلسفی اشراقی» را بیان کنید. کلیات علوم اسلامی ص ۱۵۵ س ۶

جواب: روش سلوکی عرفانی با روش فلسفی اشراقی یک وجه اشتراک دارد که عبارت است از این که هر دو روش تکیه بر اصلاح و تهذیب و تصفیه نفس دارد. اما دو وجه اختلاف با هم دارد: ۱. عارف استدلال را به کلی طرد می‌کند در حالی که فیلسوف اشراقی آن را حفظ می‌نماید و فکر و تصفیه را به کمک یکدیگر می‌گیرد. ۲. هدف فیلسوف اشراقی کشف حقیقت است اما هدف عارف وصول به حقیقت.

۹- صدر المتألهین؛ مسائل فلسفه را (در کتاب اسفار اربعه) به چهار دسته تقسیم کرده است، این چهار دسته را بنویسید. کلیات علوم اسلامی ص ۱۶۰

جواب: ۱. امور عامه فلسفه، پایه و مقدمه مبحث توحید. (سیر خلق به حق)
۲. مباحث توحید و صفات الهی (سیر بالحق فی الحق)
۳. مباحث افعال باری، عوالم کلی وجود (سیر من الحق الی الخلق بالحق)
۴. مباحث نفس و معاد (سیر فی الخلق بالحق)

۱۰- شبهه متکلمین در مورد حادث بودن جهان را توضیح داده و جواب فیلسوفان از آن را بنویسید. کلیات علوم اسلامی ص ۱۷۸-۱۷۹

جواب: متکلمین می‌گویند اگر چیزی حادث نباشد و قدیم باشد یعنی همیشه بوده و هیچ گاه نبوده که وجود نداشته باشد در این صورت نیاز به خالق ندارد پس جهان حادث است و گرنه نیاز به خالق ندارد. جواب فیلسوفان: نیازمندی یک شیء نسبت به علت به ذات شیء مربوط می‌شود که یا واجب الوجود است که نیاز به علت ندارد و یا ممکن الوجود است که نیاز به علت دارد و ربطی به حدوث و یا قدم او ندارد و می‌شود موجودی دائمی و مستمر باشد و دائماً نیز نیازمند به علت.

۱۱- بر اساس دیدگاه فلاسفه «وجوب»، «امکان» و «امتناع» را توضیح دهید. کلیات علوم اسلامی ص ۱۹۶-۱۹۵

جواب: هر معنی و مفهومی را که در نظر بگیریم و موضوع قرار دهیم و وجود را به عنوان محمول به آن نسبت دهیم از یکی از سه قسم خارج نیست یا رابطه وجود با آن مفهوم و معنی وجوبی است یعنی ضرورتاً و وجوباً آن چیز وجود دارد و ما آن را «واجب الوجود» می‌نامیم و اگر رابطه وجود با او منفی و امتناعی است یعنی محال است که موجود باشد بلکه ضرورتاً و وجوباً باید نباشد، آن چیز را «ممتنع الوجود» می‌نامیم و اگر رابطه وجود با آن معنی رابطه امکانی است یعنی آن معنی ذاتی است که نه از وجود ابا دارد و نه از عدم، ما آن چیز را «ممکن الوجود» می‌نامیم.

۱۲- استدلال مطرح در آیه شریفه: «ام خلقوا من غیر شیء ام هم الخالقون» برای اثبات خالق تعالی را بنویسید. حکمت جاودانه ص ۳۲-۳۱

جواب: موجودات مخلوق و ممکن از سه حال خارج نیستند: ۱. مخلوق خداوند متعال باشند. ۲. خود خالق باشند. ۳. بدون خالق خلق شده اند. نوع دوم و سوم باطل است زیرا یکی اجتماع نقیضین را به دنبال دارد و دیگری مستلزم پذیرش امکان وجود معلول بدون علت خواهد بود پس مخلوقات در همان قسم اول جای می‌گیرند.

۱۳- ضرورت فلسفه به عنوان وسیله ای برای تعمیق معارف دینی را به اختصار تبیین نمایید. حکمت جاودانه ص ۱۰۲-۹۸

جواب: به دو جهت می‌توان گفت که حظ انسان‌ها از قرآن مجید و متون دینی متفاوت است؛ ۱- تفاوت انسان‌ها از نظر قابلیت درک. ۲- اینکه قرآن و متون دینی دارای بطون مختلف و متعددی است، در مورد جهت اول روشن است که هر چه انسان بیش‌تر اهل تأمل و تفکر و مطالعه باشد، بهره او از دین و قرآن و کتب الهی بیشتر خواهد بود. در مورد جهت دوم، روایات فراوانی هستند که به بطون مختلف قرآن اشاره دارند. مطابق این روایات هر چه انسان در قرآن تأمل بیشتری کند به معانی و دقائق افزون‌تری دست خواهد یافت. در نتیجه هرچه انسان در مباحث فلسفی و عقلی دارای تأملات و ژرف اندیشی بیشتری باشد به عمق و باطن قرآن دسترسی بیشتری خواهد داشت.

۱۴- چهار برجستگی فلسفه اسلامی را نام برده، یک مورد را تبیین نمایید. حکمت جاودانه ص ۱۱۸-۱۱۱

جواب: ۱- الهی بودن ۲- داشتن سیر تکاملی ۳- وجود نوابغ و فیلسوفان بزرگ ۴- تغذیه فراوان از قرآن و روایات. ۵- قرار داشتن حکمت متعالیه به عنوان چهار راه عرفان، برهان، قرآن و معارف اهل بیت(ع) در قله سیر تکاملی آن. الهی بودن: فلسفه اسلامی از ابتدای پیدایش مهمترین دغدغه خود را هماهنگی با دین و قرآن می‌دانسته است و فلاسفه اسلامی همیشه در صدد تثبیت جهانبینی توحیدی بوده اند. فلاسفه اسلامی بخش مهمی از کتابهای خود را به اثبات خداوند متعال و صفات حق تعالی اختصاص داده اند ... [توضیح موارد دیگر در کتاب]